

זרע שמשון המפואר

עם פירוש פרי שמשון

קובץ דרושים ערבים ומתוקים,
מרגליות זוהרות באור יקרות, מתורת רבינו
סיני ועוקר הרים, הפועל ישועות בקרב הארץ.
רבינו החיד"א וגדולי הדורות העידו עליו גדולות ונצורות.

המקובל האלקי החכם
רבי שמשון חיים נחמני זיע"א
בן רבי נחמן מיכאל זיע"א

מחבר הספרים הקדושים
'תולדות שמשון' ו'זרע שמשון'
אשר בירך והבטיח בני חיי ומזוני טבי ללומדים בתורתו,
ורבים נושעו בזכותו בכל מילי דמיטב.

בוס ישועות

ליקוט מהמחברים זי"ע אשר אמרו שהלימוד
בספריהם פועל ישועות, ומהמחברים זי"ע
שנפטרו ללא זש"ק וטמנו כוחם בספריהם,
העוסקים בתורתם זוכים לישועות כמפורסם.

ל"ז האון המקובל חסידא קדישא
רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע
לפמוד - להחנינו - להודיענו.

שם ושארית לדברים

גליון תק"ח | דברים

פרשת דברים חידוש ב

ריבוי בני ישראל מחמת הקדושה שבאה על ידי ההשתחויה

המתים אינם חיים אלא בזכות השתחויה, שנאמר (תהלים צה, ו) 'באו נשתחוה ונכרעה ונברכה לפני ה' עשנו', עכ"ל.

הקדמה ב, עיקר ההשתחויה כשמוכירים בניהמ"ק שם המפורש

ומצינו בהגהת שלחן ערוך ארח חיים סימן קל"א (ס"ח), אסור לכל אדם לפל על פניהם בפשוט ידים ורגלים, אפלו אם אין שם אבן משפית וכו'. וכתב הש"ך בפרשת משפטים (ד"ה וגש), שעקר ההשתחויה היא לשם המיוחד, ולזה, ההשתחויה היתה בתוך ירושלים בבית המקדש, ועתה שאין לנו בית המקדש ואנו מזכירים את השם בכנינו, אין אנו עושים השתחויה, עכ"ל.

הקדמה ג, דברי המדרש שלעתידי תהיו דומים לרב

ועוד מצינו במדרש רבה (ד"ר א, יב) על פסוק (דברים א, י) 'ה' אלהיכם הרבה אתכם וכו' [והנכם היום ככוכבי השמים לרב], אמר להם היום אתם ככוכבים אכל לעתיד לבוא לרב, [לרב], אתם עתידים להיות דומים לרבכם. כיצד, פתיב (דברים ד, כד) 'כי ה' אלהיך אש אכלה הוא וכתוב בישראל לעתיד לבוא (ישעיה י, יז) 'והיה אור ישראל לאש וקדושו ללהבה', עכ"ל.

מדרש רבה (ד"ר א, יא) על פסוק (דברים א, י) 'ה' אלהיכם הרבה אתכם', זה שאמר הכתוב (תהלים ה, ח) 'אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך', עכ"ל. והוא תימה.

הקדמות לביאור המדרש

הקדמה א, דברי המדרש שהכל בזכות ההשתחויה

ויוכן במאי דאיתא במדרש (ב"ר נו, ב) על פסוק (בראשית כב, ה) 'ונשתחוה ונשוכה אליכם', אמר רבי יצחק הכל בזכות השתחויה, אברהם לא חזר מהר המורה אלא בזכות השתחויה 'ונשתחוה ונשוכה אליכם'. ישראל לא נגאלו אלא בזכות השתחויה, דכתיב (שמות ד, לא) 'ויאמן העם וכו' ויקדו וישתחו'. התורה לא נתנה אלא בזכות השתחויה, שנאמר (שמות כד, א) 'והשתחיתם מרחק וכו''. הגליות אינם מתכנסות אלא בזכות השתחויה, שנאמר (ישעיה כז, יג) 'יתקע בשופר גדול [ובאו האבדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים] והשתחו לה בהר הקדש וכו' [ברושלם]'. בית המקדש לא נבנה אלא בזכות השתחויה, שנאמר (תהלים צט, ה) 'רוממו ה' אלהינו והשתחו וכו' [להדם רגליו קדוש הוא]'.
א. ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב. ג. תמונה מה הקשר בין הפסוקים. [נחמדת קושיה זו, בחדושי הרד"ל ובידי משה גרסו במקום פסוק זה, פסוק אחר מתהלים (קלח, ב) 'אשתחוה אל היכל קדשך כי הגדלת על כל שכן אבותי' והוא שייך להמשך דברי המדרש. אמנם רבינו במאור לפי גירסה זו]. וכן צריך להבין, מה קשה למדרש בפסוקו, ומה קשה בפסוק 'אשתחוה'. ד. [עיינו יפה תואר שם לענין מעלת השתחויה ותפילה, ובסוף דבריו מסכם ואומר: סוף דבר, כי אין לאדם לייאש עצמו מרחמים וישפוך שיחו לפני ה', כי אל שובע תפלה בחסדו, ישמע תפלתו באיזה אופן שיהיה]. ה. ובהמשך הפרק מדובר על מתן תורה, (ובפסוק יב) ויאמר ה' אל משה צלה אלי הקרה והיה שם ואתנה לך את לחות האבן והתורה והמצוה אשר נתבתי לחותם. ו. המדרש מביא כאן: תנה לא נפקדה אלא בזכות השתחויה שנאמר (שמואל א' א, כח) 'וישתחו שם לה'. ז. נלמד מעיושנו שעושה אותנו, והיינו תחית המתים שעושה אותנו מחדש. וצוה שנשתחו לפניו על תחיים המתים, שבזכות ההשתחויה נוכח לה (על פי יפה תואר). ועיינו בדברי רבינו (פנחס חידוש ד) על הפסוק (במדבר כט, א-ב) יום תרועה יהיה לכם ונעשיתם אשה, ובמדרש: בני אני מעלה עליכם כאילו היום בראתי אתכם בריאה חדשה. ורבינו מעמיד שמדובר לעתיד לבוא. ח. עם הקדמה זו, רבינו משתמש בסוף החידוש. י. היינו בפשוט ידיים ורגלים. יא. היינו הפסוק שהוזכר לעיל, וסכמו המדרש לפסוק 'אשתחוה'. יב. היינו שישראל יהיו אש ודומים לשכינה שהיא אש.

פרי שמשון

א. ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב. ג. תמונה מה הקשר בין הפסוקים. [נחמדת קושיה זו, בחדושי הרד"ל ובידי משה גרסו במקום פסוק זה, פסוק אחר מתהלים (קלח, ב) 'אשתחוה אל היכל קדשך כי הגדלת על כל שכן אבותי' והוא שייך להמשך דברי המדרש. אמנם רבינו במאור לפי גירסה זו]. וכן צריך להבין, מה קשה למדרש בפסוקו, ומה קשה בפסוק 'אשתחוה'. ד. [עיינו יפה תואר שם לענין מעלת השתחויה ותפילה, ובסוף דבריו מסכם ואומר: סוף דבר, כי אין לאדם לייאש עצמו מרחמים וישפוך שיחו לפני ה', כי אל שובע תפלה בחסדו, ישמע תפלתו באיזה אופן שיהיה]. ה. ובהמשך הפרק מדובר על מתן תורה, (ובפסוק יב) ויאמר ה' אל משה צלה אלי הקרה והיה שם ואתנה לך את לחות האבן והתורה והמצוה אשר נתבתי לחותם. ו. המדרש מביא כאן: תנה לא נפקדה אלא בזכות השתחויה שנאמר (שמואל א' א, כח) 'וישתחו שם לה'. ז. נלמד מעיושנו שעושה אותנו, והיינו תחית המתים שעושה אותנו מחדש. וצוה שנשתחו לפניו על תחיים המתים, שבזכות ההשתחויה נוכח לה (על פי יפה תואר). ועיינו בדברי רבינו (פנחס חידוש ד) על הפסוק (במדבר כט, א-ב) יום תרועה יהיה לכם ונעשיתם אשה, ובמדרש: בני אני מעלה עליכם כאילו היום בראתי אתכם בריאה חדשה. ורבינו מעמיד שמדובר לעתיד לבוא. ח. עם הקדמה זו, רבינו משתמש בסוף החידוש. י. היינו בפשוט ידיים ורגלים. יא. היינו הפסוק שהוזכר לעיל, וסכמו המדרש לפסוק 'אשתחוה'. יב. היינו שישראל יהיו אש ודומים לשכינה שהיא אש.

ובודאי שהמדרש הזה הרגיש קשיא בפסוק זה, דהיה לו לומר 'והנכם היום ככוכבי השמים' ותו לא, ומהו 'לרב'. אלא ודאי צריך לומר 'לרב' - שלעתיד לבוא יהיו דומים לרבן, דהינו הקב"ה.

קשה, כיצד שייך שכבר 'היום' יהיו דומים לרב

אבל מכל מקום קשה, דלא שייך לומר זה הרמז של לרב אתם עתידים וכו', סמוך לוהנכם היום, שהרי באותו היום לא היו כך.

ריבוי הקדושה היום ככוכבים, ולעתיד לבוא שיתרבה הקדושה יותר תהיו דומים לרבכם

ויש לומר, שדבר ידוע אצל המקבילים (זוה"ק ח"ב קג, א) שהרבוני הוא מצד הקדושה והמעוט הוא מצד הקלפה, וכשיש הרבוני הוא סימן לשליטת הקדושה ולבטול הקלפה.

ולפי זה פשט הכתוב הוא כך, 'ה' אלהיכם הרבה אתכם' דהינו שהרחיק מכם אחיזת החיצונים, וזה גרם שהיה 'אתם ככוכבים' בלבד, לפי שעדין לא הגיע הזמן שיתבטלו לגמרי הקלפות מן העולם, אבל עוד תהיו 'לרב' [לרב] לעתיד לבוא, כשתתבטל הקלפות לגמרי תהיו דומים לרבכם.

ביאור המדרש

הריבוי היום בזכות ההשתחויה בסיני שמבטל הקליפה ומרבה הקדושה

ומעתה המדרש הנ"ל הרגיש קשיא גדולה

על פסוק ה' אלהיכם הרבה אתכם, שהלא לזכות למעלה כזו היה מן הראוי שיהיו ישראל צדיקים גמורים, ובודאי באותו הזמן לא היו כך, שאדרבא היו טרענים ונרגנים (ומרגנים), שקדם זה אמר (דברים א, ט) 'לא

אוכל לבדי שאת אתכם' ואחרי זה (שם פסוק יב) 'איכה אשא לבדי טרעכם ומשאכם' כדאיתא במדרש, ועין לקמן בסמוך (חידוש ב). ואם כך, איך אפשר שיזכו לרבוני הזה דהינו שהקלפה תתרחק מהם ויהיו נדבקים בקדושה אם מעשיהם מוכיחים עליהם להפך. אלא ודאי צריך לומר שזה הזכות של הרבוני כבר וכו' בו מחמת ההשתחויה שעשו בסיני, דכתיב 'והשתחיתם מרחק'. וסוד ההשתחויה הוא לבטל הקלפה, ולהוריד אור מקיף מעולם לעולם עד סיום ארבעה עולמות, ונודע, שהקדושה היא פרה ורבה, הפך הקלפה דאל אחר איסתרס ולא עבד פירין (זוה"ק ח"ב קג, א).

אברהם זכה לריבוי אחר שהשתחוה בחר המוריה

ומשום הכי כשחזר אברהם מהר המוריה ששם כתיב 'ונשתחוה ונשובה אליכם', נתבשר (בראשית כב, יז) 'הרבה ארבה את זרעך' וכו'.

וכן בישראל זכו לריבוי בזכות ההשתחויה

וכן בישראל, אמרו בפרק ט' דשבת (פט, ב)

פרי שמשונו

- יג. שהרי אנו יודעים שיש הרבה כוכבים.
- טו. תמצית הפסוק. שריבה אתכם והרחיק החיצונים, לכן היום אתם ככוכבי השמים - שיש לכם קצת ריבוי, ולעתיד לבא שיתלק הקליפה לגמרי, תהיו דומים לרב - לרבכם וליהיה ריבוי גדול כמו שכתוב וחושב ב, א) וזהו מספר בני ישראל כחול הים אשר לא יפוג ולא יפחך.
- טז. כעת רבינו חזר לבאר את המדרש הראשון המסמך את הפסוק 'הרבה אתכם' לפסוק 'אשתחוה אל היכל קדשך'. ורבינו משתמש לביאור המדרש עם הקדמה א' והקדמה ב', ואילו בהקדמה ב' משתמש בחמשד.
- מלמד שהיו ישראל טרעני, היה אחד מהם רואה את בעל דינו נוצח בדין, ואמר יש לי עדים להביא, יש לי ראיות להביא, מוסיק אני עליכם דיינין. ומשאכס - מלמד שהיו אפיקורסין, הקדים משה לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם להצאת, שמא אינו שפוי בתוך ביתו. איחר לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם שלא לצאת, מה אתם סבורים, וישב ויועץ עליכם עצות רעות וחושב עליכם מחשבות. וריבכם - מלמד שהיו רוגנים.
- יח. שאלת המדרש, ממה שראינו שעיקר הריבוי יליך יהיה לעתיד שאו יהיה התגברות הקדושה, קשה, כיצד זכו כבר אז לריבוי 'ככוכבים', שהרי נראה שלא היה להם קדושה, ולא היה אמור להיות להם אף הריבוי ככוכבים.
- יט. ואז בטלה הוזהמה וכל הקליפות.
- כ. ראה בסידור תאריז זיל על ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, וזה לשון: השתחווהו גדולה להוריד הארה גדולה דאור מקיף וכו', ותכניו להמשיך אור מקיף מאין סוף לאצילות ומאצילות לבריאה ומבריאה לציורה ומיצירה לעשיה, ע"כ. נמצא שעל ידי השתחווה ממשיך האדם אור מקיף מאין סוף עד עולם העשיה ששם האדם.
- כא. עתה מבאר את כל דברי המדרש שהכל בזכות ההשתחויה בענין השתחויה שגורמת לריבוי.
- כב. היינו כפי שרבינו ביאר לעיל, שהשתחוויה מבאה קדושה והקדושה מבאה ריבוי.
- כג. המדרש אמר: (בראשית כב, יז) 'הרבה ארבה'.

אֶשְׁתַּחֲוֶה בְּ"הִיכַל קִדְשָׁךְ, שֶׁהָרִי הֵהֱשַׁתְּחִוָּה
אֵינָה מִתַּרְתֵּן אֲלֵא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ דִּוְקָא^{כא} וְלָמָּה
אָמַר 'אֵל' הִיכַל קִדְשָׁךְ.

אֲלֵא לִפִּי שְׁאָמַר הַכֹּתוּב (חבקוק ב, כ) 'וְהָ'
בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ, וּפִרְשׁוֹ הַמִּקְבָּלִים^{כב}, שֶׁהָשֵׁם
אֵינוֹ שְׁלֵם כְּפִיכּוֹל אֲלֵא בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ, שְׁכַשְׁשִׁישׁ
הַקִּדְשָׁה בְּשִׁלְיֻטָּתָהּ אֲזִי נִתְבַּטְּלוּ הַחִיצוֹנִים.
וּמִשּׁוֹם הֵכִי 'אֶשְׁתַּחֲוֶה', דִּהְיִינוּ אֲכֹנָן
בְּהֶשְׁתַּחֲוִייתִי^{כג} שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ הַחִיצוֹנִים, כְּדִי
שִׁיתְקִים תְּמִיד 'הִיכַל קִדְשָׁךְ', שֶׁהַתְּפִלָּה תִּהְיֶה
'אֵל'^{כד} קִיּוֹם הַהִיכָל, בְּזִכּוֹת הַהֶשְׁתַּחֲוִיָּה^{כה}.

שֶׁהָרִי סִינֵי נִקְרָא (במדבר י, יב) 'מִדְבָּר פָּאֲרָן',
שֶׁפָּרוּ וְרָבוּ יִשְׂרָאֵל עָלָיו, וּפִרְשׁוֹ רַשִׁי"י (ד"ה)
שֶׁפָּרוּ (ורבו) שְׁכָל אַחֵר נִתְעַבְּרָה אֶשְׁתּוֹ וְיִלְדָּה זָכָר.
שְׂבֻזְכוֹת הַהֶשְׁתַּחֲוִיָּה זָכוּ לְרַבּוּי בְּנִים^{כו}. וְאִף
עַל פִּי שְׁאָחֵר כֶּף חֲטָאוֹ, בְּרָכָה רְאוּשׁוֹנָה לֹא זָזָה
מִמִּקְוָמָה^{כז}. וּמִשּׁוֹם הֵכִי אָמַר הַמְדַרְשׁ 'ה'
אֲלֵהִיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם' זֶה שְׁאָמַר הַכֹּתוּב
'אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הִיכַל קִדְשָׁךְ' וְכוּ'^{כח}.

כוונת דוד בהשתחוותו שתמיד יתקיים היכל הקדוש

וּבִזְזָה הַקְּשֵׁר^{כט} בָּא (-המדרש) לְתַרְץ נְמִי קְשִׁיָּא
אֶחָת עַל פְּסוּק זֶה, שֶׁהִיָּה לוֹ לִוְמֵר

סיכום החידוש:

כּוּכְבִּים. אֵלֵא בֵּא לִוְמֵר לְעֵתִיד לְבֹא 'לִרְב' [-לִרְב],
אֶתְּם עֲתִידִים לִהְיוֹת דּוֹמִים לְרַבְכֶּם. וְעֵתָה קֶשֶׁה
לְמַדְרֵשׁ, שֶׁהָרִי כְּתוּב 'וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם' וְאִיךְ יִתְפַּרֵּשׁ
הַפְּסוּק עַל לְעֵתִיד. וְעַל זֶה תִּירֶץ, הַיּוֹם אֶתְּם
'כְּכּוֹכְבִּים', מִשּׁוֹם שֶׁבִּהְרֵי סִינֵי הִשְׁתַּחֲוּ לָהּ
וְהִשְׁתַּחֲוִיָּה מִבִּיָּא קְדוּשָׁה וְרִבּוּי, כְּמוֹ שֶׁמּוּכַח
בְּמַדְרֵשׁ רַבָּה בְּבִרְאשִׁית, וְעַל אִף שֶׁלֹּאחֵר מִכֵּן חֲטָאוֹ,
הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה נִשְׁאָרָה. אֲבָל לְעֵתִיד לְבֹא שִׁיְהִיָּה
הַתִּיקוֹן הַשֵּׁלֶם וְיִהְיֶה רַק קְדוּשָׁה, אֲזִי 'לִרְב' [-לִרְב],
אֶתְּם עֲתִידִים לִהְיוֹת דּוֹמִים לְרַבְכֶּם שֶׁהִנֵּכֶם 'הַיּוֹם'
כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, שֶׁכֵּכֵר יֵשׁ פְּרִיָּה וְרִבִּיָּה בְּזִכּוֹת
הַהֶשְׁתַּחֲוָּא, (הוּבֵא לְעֵיל בַּהֲעֵרֻת), וְלְעֵתִיד כְּשִׁיְהִיָּה
הַתִּיקוֹן הַשֵּׁלֶם, אֲזִי יִהְיֶה 'לִרְב' שִׁיְהִיו דּוֹמִים לִרְב.

הוּבֵא מְדַרְשׁ תְּמוּהָ בַּהֲקֶשֶׁר הַפְּסוּק 'ה'
אֲלֵקִיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם' עִם הַפְּסוּק 'וְאֵנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה',
וְנִתְיַשֵּׁב לִפִּי מְדַרְשׁ נֹסֵף בַּפְּסוּקֵנוּ לְגַבִּי מַעֲלַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵתִיד, וּמְדַרְשׁ נֹסֵף בְּבִרְאשִׁית
הַמְדַּבֵּר בְּמַעֲלַת הַהֶשְׁתַּחֲוִיָּה. וְהוּבֵא, שֶׁכַּשְׁשִׁישׁ
קְדוּשָׁה יֵשׁ רִבּוּי, וְכִשְׁאִין קְדוּשָׁה יֵשׁ מִיעוּט. וּלְפִי
זֶה מוּבֵן הַמְדַּרְשׁ בְּבִרְאשִׁית, לְגַבִּי מַעֲלַת
הַהֶשְׁתַּחֲוִיָּה, שֶׁעַל יְדֵה פְּרִים וְרִבִּים, וְיֵשׁ הַשְׂרָאָת
הַשְׂכִּינָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְזֶה מָה שְׁאָמַר הַמְדַּרְשׁ עַל הַפְּסוּק 'ה'
אֲלֵקִיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְכוּ' וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכּוֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לִרְב', שֶׁהִיָּה קֶשֶׁה לְמַדְרֵשׁ, מָה בֵּא הַפְּסוּק
לִוְמֵר כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב, הָרִי יְדוּעַ שִׁישׁ הִרְבָּה

פרי שמשון

כד. רַשִׁי"י מְסִיִּים דְּבָרֵיו לְעֵיל: וְלֹא יִדְעָא הִיכָא רְמִיזָא. וּרְבִינוּ מִתַּרְץ, לִפִּי הַמְדַּרְשׁ אֲצִלּוּ. **כה.** עַל פִּי יִבְמוֹת (ל, א) מִשְׁנֵה (נ-ראשונה) לֹא זָזָה
מִמִּקְוָמָה, [וְעַל פִּי רַשִׁי"י בְּרִכּוֹת (נ, ב ד"ה אֵין מְבָרְכִין) וְלֹא זָז מִבְּרַכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה]. וְכֵן אֵינָה (זֶרַע שְׁמִשׁוֹן, שִׁיחִישׁ חִידוּשׁ ב:) שֶׁאִף עַל פִּי שֶׁהִנֵּר עֵינֵי
רִיחֹו, שֶׁהִצִּיר הָרַע וְחִמִּיתָה חֲזוֹר לְמִקְוָמָה, לִפִּי שֶׁבְּחֲטָא הִעֲלֵי אֵיבָדוֹ הַחֲרוּת שֶׁהִיָּה לָהֶם מִעִיקְרָא, מְכַל מְקוֹם הוֹחֲמָא לֹא חֲזָרָה לְמִקְוָמָה. [נְעִיץ בִּשְׁפַת
אִמַּת (בִּלְקַת תְּרִיס ד"ה בִּיזָה): בִּיזָה בְּתַמּוּז יָרֵד מִשָּׁה רַבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלֹם עִם הַלְחוּת רִאשׁוֹנוֹת, וְהָגַם שֶׁנִּשְׁבְּרוּ אֵינָה שְׁבָרִי לִחוּת מוֹנִיחַן בָּאֲרוֹן, כִּי כָל
חֲמַתוֹת שְׁתֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל חֵם לְעוֹלָם, וְגַמְרִי מִשְׁמַי מִיֵּרֵב יִהְיֶה מִשְׁקַל לֹא שְׁקָלִי (תְּעִנִּית כה, ב), וְלִכֵּן הָאֵרַת לִחוּת רִאשׁוֹנוֹת
נִשְׁאָר לְעוֹלָם לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל]. **כו.** שְׁמוֹ שֶׁהַקְּבִיָּה הִרְבָּה אֶתְכֶם כִּכֵּר 'הַיּוֹם', הִכֵּל בְּזִכּוֹת הַהֶשְׁתַּחֲוָּא שֶׁהִשְׁתַּחֲוּ בְּחֵר סִינֵי. **כז.** מָמָה
שֶׁהַמְדַּרְשׁ מְקַשֵּׁר בֵּין הַפְּסוּקִים 'זֶה שְׁאָמַר הַכֹּתוּב, יִתְרַץ הַפְּסוּק 'אֶשְׁתַּחֲוֶה אֵל' וְכוּ'. **כח.** כְּפִי שֶׁחֲבִיבֵי לְעֵיל בַּהֲקֶדְמָה בִּי מִהֲרַמְיָא, וְעֵתָה
מִשְׁתַּמֵּשׁ רַבִּינוּ עִם הַקְּדָמָה זֶה שֶׁרַק בְּמִקְוָם הַמִּקְדָּשׁ אֲפִשֵׁר לְחֶשְׁתַּחֲוֹת (הַגֵּהַת רַמִּי"א), מִשּׁוֹם שְׁאֻמְרִים שֶׁם מִפּוֹרֶשׁ וְאֲפִשֵׁר לֵאמֹר רַק בְּמִקְוָם הַמִּקְדָּשׁ
בִּיּוֹתֵר (ש"י). **כט.** רֵאָה תִּיקוּנֵי זֶהר (ת"י ג יח, ב). וּמִאֵן דְּבַעֵי לְמַחְזִי לְמַלְכָּא לִית לִיָּה רְשׁוֹ לְמַחְזִיָּה אֲלֵא בְּבִיתִיָּה, וְרֹאָ דְּמַלְה חֲמָה לֹא
אֶשְׁתַּמּוּדָעָא אֲלֵא בְּבִיתִיָּה, כְּגוֹנָא דָּא עֵמוּדָא דְּאֻמְצַעִיָּתָא דִּאֲדִיּוֹ הוֹיִיָּה לֹא אֶשְׁתַּמּוּדָע לְנִבְיָא וְחוּזָה אֲלֵא בְּהִיכְלִיָּה דִּאֲדִיּוֹ אֲדִינִי, וְרֹאָ דְּמַלְה יוֹח' בְּהִיכַל
קִדְשׁוֹ, וְאִיָּה יָכֵן בְּקֶדֶשׁ חֲזִיתִךְ, 'בְּקוּדֵשׁ בְּגִימְטְרִיא בִּית': **ביאור:** וְמִי שֶׁרוּצָה לְרֹאוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ אֵין לוֹ רְשׁוֹת לְרֹאוֹתוֹ אֲלֵא בְּבִיתוֹ, וְסוּד הַדְּבַר חֲמָה
לֹא יִכְרֵ אֲלֵא בְּבִיתוֹ, וּבִאֲוִפֵּן זֶה הָעֵמוּדָא הָאֻמְצַעִי שֶׁהוּא הוֹיִיָּה לֹא יִכְרֵ לְנִבְיָא וְחוּזָה אֲלֵא בְּהִיכְלוֹ שֶׁהוּא אֲדִינִי, וְסוּד הַדְּבַר יוֹח' בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ, וְהִיא
יָכֵן בְּקֶדֶשׁ חֲזִיתִךְ, 'בְּקוּדֵשׁ בְּגִימְטְרִיא בִּית'. **ג.** הֵינֵן הַשְׁתַּחֲוִיָּה שֶׁלָּמָּה בִּפְשׁוּט דִּיִּים וּרְגִלִּים בְּהִיכַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ (אֵין הַמְשַׁכֵּן).
לב. וְאֵין יִתְקִיִּים, 'לִרְב' עֲתִידִים אֶתְּם לִהְיוֹת לְרַבְכֶּם.

השני, מדוע כתוב 'אל'. והתשובה היא, כפי שאנו לומדים בפסוק בדברים שההשתחוויה מביאה ריבוי וקדושה, כך גם בפסוק בתהלים: **אֶשְׁתַּחֲוֶה בְכוֹנָה אֶל - בשביל היכל קדשך - שלעתיד יהיה קדושה בלבד ויהיה השם שלם.**

נחזור למדרש אצלנו: **'ה' אֱלֹקֶיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם**, וקשה, כיצד שייך ריבוי כבר אז שהיו נרגנים, ומתוך זה **שָׁאֲמַר הַכְּתוּב 'אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הַיֵּיכָל קְדֹשְׁךָ בְּיָמֵיָהּ'**. שמוכח שהריבוי הוא מחמת הקדושה, שכבר זכו בה בהר סיני. ומתוך גם קושיה בפסוק

הרמז בפסוק לת"ב (ויצא ו)

ביאור הפסוק

הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ שְׂרָאָהּ. וְאַחַר שְׂרָאָה הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ לֹא אָמַר "זֶה בֵּית אֱלֹהִים", אֲלָא 'אֵין זֶה' אוֹתוֹ הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיְהִיָּה קַיָּם לְעַד, שְׁזֶה עֲתִיד לַחֲרֹב. וּמֵהוּ הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיִּתְקַיֵּם מֵה שְׂיִכְנָה הַקֶּבֶץ "כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים" (תירוץ קו' א'). אֲמַנָּם מְקוֹם זֶה לְעוֹלָם הוּא 'שַׁעַר הַשָּׁמַיִם', וְכוּלֵּי עֲלָמָא מְכוּוֹנִים לְבָם בַּתְּפִלָּתָם דְּרַךְ בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים (ברכות כח, ב').

אף כשהוא חרב נקרא נורא

וַיְדַע (יומא סט, ב) שְׂרִימָה וְדִנְיָאֵל לְאַחַר הַחֲרָבָן, לֹא הָיוּ רוֹצִים לומר גִּבּוֹר וְנִרְאָה, וְאֵתוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה וְאָמְרוּ הֵן הֵן נִרְאֹתֵינוּ. וּמֵדַת 'נִרְאָה' הֵינּוּ מֵדַתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, כְּנֻדָּע בְּסוּד הַעֲמִידָה (פעי"ח שער העמידה פ"ג) 'הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוֹר וְהַנִּרְאָה אַחֵר אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם יַצְחָק וְיַעֲקֹב'.

פְּסוּקִים (בראשית כח, יז) 'מֵה נִרְאָה הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים'.

קָשָׁה (קושיה א'), לָמָּה אָמַר בְּלִשׁוֹן שְׁלִילָה 'אֵין זֶה', הִיָּה לוֹ לומר "זֶה בֵּית אֱלֹהִים". וְעוֹד (קושיה ב'), לָמָּה דִּקְאָ אָמַר הַשֵּׁבַח שֶׁל נִרְאָה. (קושיה ג') וּמֵהוּ 'מֵה נִרְאָה', דְּמִשְׁמַע נִרְאָה בִּירוּתוֹ.

מקדים ברמז מהפסוקים לשים אכן תחת הראש בת"ב

וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף אֶרֶץ חַיִּים סִימָן תִּקְנָהּ בְּשֵׁם הַגְּהוֹת מְרֻדְכִי, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁמִשְׁמִינִן אֲבָן תַּחַת רֹאשָׁם לֵיל ט' בָּאָב, וְרָמְזוּ לְדָבָר (שם יא) 'יִיקָח מֵאֲבְנֵי הַמְּקוֹם', וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ רָאָה דְּכָתִיב 'מֵה נִרְאָה הַמְּקוֹם הַזֶּה' וְחָרְבָן רָאָה, עִכ"ל. וְקָשָׁה, הִיכָא רְמִיזָא בְּפִסּוּק שֶׁיַּעֲקֹב רָאָה הַחֲרָבָן.

הפסוק מלמד שביחמ"ק ייחורב אך המקום תמיד יהיה קדוש

אֲלָא כִּךְ פְּרוּשׁוֹ, 'מֵה נִרְאָה הַמְּקוֹם הַזֶּה' הֵינּוּ

פרי שמשונו

- א. וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מֵה נִרְאָה הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם.
- ב. וכן יוב, מה כוונתו ביוזא שער השמים.
- ג. וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵי וְיָלַן שֶׁ כִּי בֵּית הַשָּׁמַיִם וְיִיקָח מֵאֲבְנֵי הַמְּקוֹם וְיִשְׁכַּב בְּמִקְוֵי הַחֹא.
- ד. לכן לקח מאבני המקום, בתור אבולת על בית המקדש שייחורב שעליו אמר 'מֵה נִרְאָה הַמְּקוֹם', וַיִּשְׁאָרוּ מִמֶּנּוּ אֲבָנִים.
- ה. כעין זה בביר פרי סט סוף סי' ג.
- ו. הבית השלישי שהקב"ה יבנה בעצמו.
- ז. זה כוונת הפסוק: **אֵין זֶה** הבית מקדש שאני רואה עכשיו, שהוא יהיה קיים לתמיד, **כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים** שהקב"ה יבנה, הוא יהיה קיים לעולם, ומכל מקום **זֶה הֵן** בשעה שאינו קיים והן בשעה שקיים, תמיד שם **שַׁעַר הַשָּׁמַיִם** שהתפילות מתקבלות דרכו.
- ח. לשון המשנה: היה רוכב על החמור, ירד ויתפלל. ואם אינו יכול לירד, יחזיר את פניו. ואם אינו יכול לחזור את פניו, יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים. היה מהלך בספינה או באסדה, יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים. וברע"ב על המשנה: יחזיר את פניו - לצד ירושלים, שנאמר (מלכים א' ח, מח) וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִיָּה דָרָךְ אֲרָצָם, יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים - שנאמר (שם סט) וַיִּתְפַּלֵּל אֵל הַמְּקוֹם הַזֶּה.
- ט. בא ירמיה ואמר הגויים מרקים בהיכל, היכן הם נוראותיו, וזמנו מלומר 'נורא', בא דניאל ואמר הגויים משתעבדים בגני, היכן הם נבירותיו, זמנו מלומר 'גבור'. אמנם אנשי כנסת הגדולה חזרו לומר זאת. וזה לשון הגמרא: דאמר רבי יוחנן בן לוי למה קראת שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה, אתא משה אמר האל הגדול הגבור והנורא, אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בחיכל, אינה נוראותו לא אמר נורא, אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בגני, אינה נבירותו לא אמר גבור, אתא אינה ואמר אדרבה זו היא גבורת גבורת שכוּבֵה את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים, ואילו הן נוראותיו שאלמלא מורא של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות.
- י. אברהם יצחק ויעקב הם מידות חסד גבורה ותפארת, ותחילה יונקים מידות אלו מהבחינת שנקרא 'אלקינו ואלקי אבותינו', ועל זה נאמר 'אלקינו ואלקי יצחק ואלקי יעקב', וכשחזרו למקומן כראוי נקראים 'הגדול הגיבור והנורא'. וראה בפירושי סידור התפילה לרוקח (תפילת שמונה עשרה - מגן אברהם): האל הגדול הגיבור והנורא וכו', ואומר

וְלֹכֵן אָמַר מֶה נִזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה, אָף
בְּזִמְנָן שִׁיאִין זֶה כְּלוּמַר שִׁיְהִי חָרֵב, אִזְּ יִהְיֶה
יֹתֵר נִזְרָא שֶׁהֵן הֵן נִזְרָאוּתֵיו (תירוץ קו' ב', ג')^א.

יש כאן רמז גם לגבור

וַיֵּשׁ לֹמֵר עוֹד, שֶׁרָצָה לְרַמֵּז אָף לְמִלַּת 'גְּבוּר',

שֶׁגַם בָּזָה אָמְרוּ הֵן הֵן גְּבוּרוֹתָיו. וּמִלַּת 'נִזְרָא'
רוֹמֶזֶת נְמִי לְמִלַּת גְּבוּר, כַּנִּזְדַּע בְּסוּד 'וְשִׁמְךָ'
נִזְרָא עַל כָּל מֶה שֶׁבְּרָאתָ (שם שער תפילות ר"ה פ"ז),
שֶׁהוּא יַעֲקֹב הַמְּשַׁתְּתֵף עִם יִצְחָק^ב (תירוץ נוסף
לקו' ב').

סיכום החידוש:

המקדש הִזָּה שניכר מוראו בחורבנו יותר מבנינו,
ומה שראה בית המקדש קיים אִין זֶה לתמיד, כִּי אִם
בֵּית המקדש השלישי שיבנה אותו אֱלֹקִים [בב"א],
ומכל מקום תמיד זֶה שֶׁעַר הַשָּׁמַיִם שהתפילות
מתקבלות על ידי שעוירות דרכו.

וכן יש רמז ב'נורא גם ל'גבור', שבשעת החורבן
ניכר גם גבורתו של הקב"ה.

נתבאר הפסוק בדרך רמז [על פי הבית יוסף],
שמדובר כאן על כך שיעקב אבינו ראה בבניו הבית
ובחורבנו. ובשעה שהוא קיים בודאי ניכר גבורתו
ומוראו, אך כשאִינו קיים היו נביאים שהפסיקו לומר
זאת בתפילה, אך הוא סבר כאנשי כנסת הגדולה
שחזרו לומר בסברה שאדרבה יותר ניכר הגבורה
והמורא, וזה מֶה מאוד נִזְרָא הַמָּקוֹם - דהיינו בית

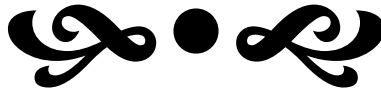

אור החיים הקדוש - רבי חיים בן רבי משה זיע"א

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַּר בְּעֶרְבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּאָרָן וּבֵין תַּפֵּל וְלֹכֵן וַתִּצְרַת וְדִי
זָהָב (א, א):

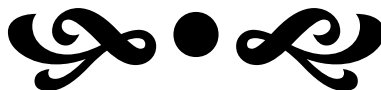
שהיו מורים הוראה, וכן אמרו בספר הזוהר, אבל
לכל ישראל לא דיבר קשות זולת אלה, והוא מה
שדקדק לומר אל כל ישראל פירוש אל כולם הוא
שלא דבר קשות אלא אלה אבל לקצתן ימצא
שדבר קשות חוץ מאלה.

עוד ירצה להגיד הכתוב שכל מ' שנה
שהיה משה רועה ישראל במדבר לא דבר להם
קשות זולת אלה הדברים הוא שדבר קשות, והגם
שמצינו שאמר להם (כמדובר כ') ששמעו נא המורים,
לא אמר דבר זה לכללות ישראל אלא לחלק א'

פרי שמשון

הגדול על שם אברהם 'האדם הגדול בענקים' (יהושע יד, טו), הגיבור על שם יצחק 'גיבורי כח עושי דברו' (תהלים כג, כ) שנעקד וכו', והנורא על שם
יעקב 'מה נורא המקום הזה' ששכב במקום בית אלהים, שכתוב (תהלים סח, לו) 'נורא (המקום) אלהים ממקדשך'. יא. כשבית המקדש קיים
הוא 'נורא', אולם בשעת החורבן אז יהיה בדרגה גבוהה יותר של 'מה נורא', וכאנשי כנסת הגדולה שחזרו לומר 'נורא' שאדרבה אז ניכר יותר גבורתו
ומוראו. יב. שם מבואר שהטעם שיש ואִין מחברת בין 'אלקי יצחק' ל'אלקי יעקב', ובין 'הגיבור' ו'הנורא', מפני שיעקב שהוא רחמים משתתף
עם יצחק ונטפל אליו כדי להמתיק את הגבורות והדינים שלו.

לימוד יומי מהספר הקדוש יסוד ושורש העבודה

מהאי גברא רבה ויקרא, מחצב סנפירא וכו', כמוהר"ר אלכסנדר זיסקינד בכמהור"ר משה.

פרשת דברים

מלרע מקדשין ליה מלעילא, מאן דמסאב גרמיה מלרע מסאבין ליה מלעילא, מקדשין ליה מלעילא יאות דהא קדושה דמאריה שריא עליה, אבל מסאבין ליה מאן אתר, ואי תימא מלעילא וכי מסאבותא שריא לעילא. א"ר חייא היינו דתנינן בעובדאי דלתתא אתער עובדא לעילא, אי עובדא דלתתא היא בקדושה אתער קדושה לעילא ואתי ושריא עליה ואתקדש ביה, ואי איהו אסתאב לתתא אתער רוח מסאבותא לעילא ואתי ושריא עליה ואסתאב ביה, דהא בעובדא תליא מילתא, דהא לית טב וביש קדושה ומסאבותא דלית ליה עקרא ושרשא לעילא, ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא, מה דתלי בעובדא, בעובדא אתער לעילא אתעביד עובדא, ומה דתלי במלין במלין, כד אתגזור במלה אתער הכי לעילא, ואי תימא מלה מאי אתער, אלא הכי כתיב (ישעיה נח, יג) 'ודבר דבר', ההוא דבר אתער מלה אחרא לעילא דאקרי דבר, 'דבר ה' אשר היה' (הושע א, א), 'ודבר ה' היה יקר' (שמואל א' ג, א), 'בדבר ה' שמים נעשו' (תהילים לג, ו), דהא תנינן ההוא מלה סלקא ובקע רקיעין עד דסלקא בדוכתיה ואתער מה דאתער, אי טב טב אי ביש ביש, כמה דכתיב (דברים כג, י) 'ונשמרת מכל דבר רע' [והתקדשתם והייתם קדושים, מי שמקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, מי שמטמא עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה, מקדשים אותו מלמעלה מוכן שהרי קדושת קונו שוכנת עליו, אבל מטמאים אותו מאיזה מקום, ואם תאמר מלמעלה וכי שוכנת טומאה למעלה. א"ר חייא הוה שניינו במעשים שלמטה מתעורר מעשה למעלה, אם המעשה שלמטה הוא בקדושה מתעוררת קדושה למעלה ובאה ושוכנת עליו ומתקדש בה, ואם הוא נטמא למטה מתעוררת רוח טומאה למעלה ובאה ושוכנת עליו ונטמא בה, שהרי במעשה תלוי הדבר, שהרי אין טוב רע קדושה וטומאה שאין לו עיקר ושורש למעלה, ובמעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, מה שתלוי במעשה, במעשה מתעורר למעלה ונעשה מעשה, ומה שתלוי בדברים בדברים, כשנחתך בדיבור מתעורר כך למעלה, ואם תאמר איזה דיבור מתעורר, אלא כך כתוב 'ודבר דבר', אותו דיבור מעורר דיבור אחר למעלה שנקרא דבר, 'דבר ה' אשר היה', 'ודבר ה' היה יקר', 'בדבר ה' שמים נעשו', שהרי שנינו אותו דיבור עולה ובוקע רקיעים עד שעלה במקומו והתעורר מה שעורר, אם טוב טוב אם רע רע, כמו שכתוב 'ונשמרת מכל דבר רע'], עד כאן לשונם. הנה עייניך תחזינה משרים, כי עיקר כונת הבוהר יתברך ותכליתו הבריאה הוא עבורר האדם, לתת נחת רוח בעבודתו לבוהר יתברך שמו ויתעלה, ואשרי האיש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד, גבור בארץ יהיה לתקן תקונא דלעילא במעשה ובמחשבה ובדבר פיו כל צבאו וימיו בעולם הזה, ודי בהערה זו למשכיל.

כל התיקונים תלויים במעשה האדם

ואף גם זאת שכל התיקונים של כל העולמות תלויים במאמר ומעשה האדם התחתון, כי על ידי מעשיו הטובים ותפלותיו ההגונים ועל ידי למוד תורה הקדושה, ושאר דבורים הנדברים איש אל רעהו בעבודת הבורא יתברך, נתקנים ומתעלים כל העולמות, גם להיפך ח"ו עושה פגמים בכל העולמות. וזה לשונם בזוהר חדש (שיה"ש ד, ב), תא חזי, בשעתא דישאל זכאין, כורסא יקרא דלעילא אסתלק לעילא לעילא בכמה חדון בכמה רחימו ומתחברן עלמין בחדוא, וכלהו אתברכין מעמיקא דבחלין, ועלמין כלהו אשתקיין ואתברכין ואתקדשין בכמה ברכאן בכמה קדישין, קודשא ב"ה חדי עמהון בחדוה בשלימא. ובשעתא דישאל לאו אינון זכאין כולא איהו בהפוכא, ועם כל דא רחימו דקודשא ב"ה לא אתמנע מנייהו, וכורסייא דיליה יתבא עלייהו כאמא על בנין ולא אתמנעת מלתבוע עלייהו רחימו כו' [בא וראה, בשעה שישאל זכאים, כסא הכבוד למעלה עולה למעלה למעלה בכמה שמחות בכמה אהבה ומתחברים העולמות בשמחה, וכולם מתברכים מהעומק שבנחלים, וכל העולמות מושקים ומתברכים ומתקדשים בכמה ברכות וקדושות, הקב"ה שמח עמהם בשמחה בשלימות. ובשעה שישאל אינם זכאים הכל בהפך, ועם כל זה אהבת הקב"ה לא נמנעת מהם, וכסאו יושב עליהם כאם על בנים ולא נמנעת מלתבוע עליהם רחמים]. עד כאן.

ובזוהר הקדוש פרשת אחרי (ח"ג עט, א) זה לשונם, אמר רבי שמעון חייבין עבדי פגמותא לעילא, מאי פגמותא, כמה דאוקמינן פגמותא ממש [אמר רבי שמעון החוטאים פוגמים למעלה, מה הפגם, כמו שהעמדנו פגם ממש], עד כאן לשונם. ובפרשת ואזינו (ח"ג רצז, א) זה לשונם, א"ר יצחק כל הני תקונין וכל הני מילי למחצדא חקלא אתמסרן, ותנינן חייביא עבדי פגמותא כביכול לעילא כו', דכל הני תקונין לא אשתכחו כדקא יאות [א"ר יצחק כל אלו התיקונים והדיבורים נמסרו לקוצרי השדה, ושנינו החוטאים עושים כביכול פגם למעלה כו', שכל תיקונים אלו לא נמצאו כראוי], עד כאן לשונם. ובפרשת תרומה (ח"ב קנה, א) זה לשונם, רזא דכורסייא קדישא לא אתקין לעילא אלא מגו תקונא דבני עלמא, כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי לתקנא תקונין כו' [סוד הכסא הקדוש לא נתקן למעלה אלא מתוך התיקון של בני העולם, כשהם בני אדם זכאים וחסידיים ויודעים לתקן תיקונים כו'], עד כאן לשונם. ובפרשת צו (ח"ג לא, א) זה לשונם, 'והתקדשתם והייתם קדושים' (ויקרא יא, מד), מאן דמקדש גרמיה

ברכה משולשת

פרשת
דברים
שנת ה' תשפ"ה

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל זי"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

עורך: הרב עוזיאל אדרי רב המרכז הרפואי סורוקה

להעביר את המחלה והצרות לגוי

עונות, נותן לו השם יתברך לנקום באומות שבגרמתם נעשו העונות, והיא כענין שאמר הכתוב 'נתיני כופר מצרים כוש וסבא תחתיו' (ישעיה מג, ג). וזהו הגאולה שגואל השם יתברך את ישראל מיד השטן בתתו לו כופר, את אלה האומות שהם היו גורמים בנזקין, כי אילו לא היו האומות בעולם או כחו של עשו שהם המטמאים את ארץ העולם, לא היה כאן חטא כלל, ובראות השטן כי אין לו מה להחיל לעשות דין בישראל, הולך ועושה דין בעשו, ואף כי הוא אפטרופסו של עשו, מכל מקום באשר טבעו היא רעה, כל תכלית חשקו ומגמתו רק לפעול רע להשחית ולכלות, ואם אינו מוצא לעשות רע באחרים הוא מכלה ומשחית באומתו שלו שזה עשו ואוליפיו, וזה היא הגאולה שגואל השם יתברך את ישראל ונותן כפרם את עשו ואוליפיו.

אך צריך לדעת שכדי לפעול מיתוק הדינים בדרך זו של 'זאתן אדם בלייעל תחתיו' כנ"ל, זה יכול לעשות רק הצדיק גמור, כי בצדיק שאינו גמור אדרו דל' שאסור לו להתגרות ברשעים, ובפרט בזמן שהעשה משוקת דמ'.

כאומרם ז"ל במסכת ברכות (ז, ב), אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, אף שכתב 'דרך רשעים צלחה', ואין צריך לחשוש מפניהם, שנאמר 'עובי תורה יהללו רשע ושמרי תורה יתגרו בם' (משלי כח, ד), תניא גמי הכי רבי דוסתאי ברבי מתון אומר מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, שנאמר 'עובי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בם', ואם ילחשך אדם ויאמר לך והא כתיב 'אל תתחר במרעים אל תקנא בעשי עוולה' (תהלים לו, א), אסור להתגרות ברשעים, אמרו לו מי שלבו נוקפו ומפחד אומר כן, ומותר להתגרות ברשעים, והאמר רבי יצחק אם ראתי רשע שהעשה משקת לו אל תתרה בו, ואין יכול להתגבר עליו ולנצחו, שנאמר 'חילו דרכיו בכל עת מרום משפטך מנגדו כל צוריו פתח בהם' (תהלים י, ה) לא קשיא לצדיק שאינו גמור אסור לו להתגרות ברשעים, אבל צדיק גמור מותר לו להתגרות ברשעים ואינו חושש, דאמר רב הונא מאי דכתיב 'למה תבס בוגדים תחריש בלעל רשע צדיק ממנו' (חבקוק יג), וכי רשע בולע צדיק והא כתיב 'לא יאנה לצדיק כל און' (משלי יב, כא), אלא כתיב 'בלעל רשע צדיק ממנו', הרשע יכול לבלוע ולהזיק לצדיק ממנו, לצדיק שאינו גמור שהוא רק יותר צדיק ממנו מהרשע, אך 'לא יאנה לצדיק כל און' זה בצדיק גמור הרשע אינו יכול לו ואינו יכול להזיקו ולבלועו. וזהו הגימטריה 'בין פארן' - 'שצ"ג' ראשי תיבות 'שכר צדיק גמור', שהשכר של הרשע גמור שגילגל להתגרות ברשעים ולא לחשוש מפניהם ולנצחם.

הצדיק העביר מחלה לגוי: וכפי שמסופר על הצדיק מרעננה זי"ע אשוי אדמו"רים מפורסמים וצדיקים גדולים רבים מאותה תקופה, שהיו שולחים אליו את הקיסרלך הפתקאות של בקשת ברכה שביקשו מהם במקרים קשים מאוד, היות והרגישו במקרים קשים אלו זה למעלה מכוונותיהם לפעול ישועות לרפואת אלהים לברכה וישועה, ואם במקרים כהם אמר שהמקרה שבא לפניו חמור וקשה מאוד במיוחד, 'אני מעביר את המחלה על ראשו של גוי' ופעם אחת אמר 'וקרוביו של החולה יראו כמו עיניהם במיתר הגוי שאליו עברה המחלה והוא ניתן תחתיו של החולה', ויהי לפלא סמוך למיתת חולי של החולה, היה אצל הרפואה חולה גוי, והיה למחרת נוצר אצל סבוך והדרדר מצבו ונפטר, כשאצל החולה היה עומד משתפר מצבו בניסוי ניסים, עד שהרופאים עמדו משתאים לנוכח המהירות שהתרפא, וקם על רגליו ויצא לביתו להיים טובים ולשלום.

'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן והצרות ודי זהב' (א, א). 'בערבה' פירושו 'בבד', 'הירדן' צירוף שתי תיבות 'הר דין', 'הה' נקרא 'יצר הרע' שדומה לצדיקים כהר, כאומרם ז"ל במסכת סוכה (נב, א). דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, הצדיקים נדמה להם כהר גבוה, והרשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכין והללו בוכין, הצדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, והרשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה, ואף הקב"ה תמה עמהם שנאמר 'כה אמר ה' צבאות כי ייפלא בעיניי שארית העם הזה בימים ההם גם בעיניי ייפלא' (זכריה ח, ו).

ולפי זה יתבאר הפסוק כן, 'בעבר הירדן' תיקח את עצמך 'לצד אחר של הירדן', 'הירדן' צירוף שתי תיבות 'הר דין', 'הה' זה 'היצר הרע' כנ"ל שנדמה לצדיקים כהר, 'דין' מלשון ששלמד 'דין וקל וחומר' בעצמך, שלא לשמוע לו ליצר הרע, ו'הקל וחומר' הוא כן, ומה היצר הרע שהוא כל כולו רע, הוא כן מקיים את מצוותו יתברך עליו, ועושה כל שצדיק לפתות את האדם לעבירה רחמנא ליעלץ, קל וחומר האדם עצמו שיש לו יצר הטוב וגשמה קדושה המסייעתו שלא לעבור על דעתו יתברך, כל שכן וקל וחומר שבוודאי אינו צריך לקבל ולהתפעל מפיתויי היצר הרע, ולקיים את תורתו ומצוותיו יתברך.

בערבה מלשון 'ערבות' ואחריות, בכל דבר שאדם רוצה לעשות צריך לזכור היטב, אחריות הכרוך באותו דבר. בפרט כוח הדיבור, ברצותו לדבר שזה האחריות היותר הגדול, כמו שאמר החכם מכל אדם שלמה המלך ע"ה 'מוות וחיים ביד הלשון' (משלי יח, כא).

וכשישמור פיו ולשונו אז, 'מול סוף' (222). גימטריה 'רכב' (222). יזכה להעשות מרכבה לשכינה הקדושה. 'בין פארן' (393). גימטריה 'שצ"ג' (393). ראשי תיבות 'שכר צדיק גמור', ו'בין פארן' (578). גימטריה 'צ"ח ת"פ' (578). היינו, שהטמאה וזוגתו של השטן עם "ת"פ" מחנותיה, עליהם יבואו על הסטרא אחראי ה"צ"ח" קללות שבתוכחה.

כידוע מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע אשוי שכדי לבטל את הדינים צריך אותו צדיק שעוסק לפעול ישועות בקרב הארץ וממתק את הדינים, ליתן מקום תחילה לקללות לחלו עליו, להעביר את המחלה והצרות לגוי, בסוד הכתוב 'זאתן אדם תחתיו' (ישעיה מג, ד). כאומרם ז"ל במסכת ברכות (סב, א), רבי אלעזר כנס לבית הכסא, בא גוי רומאי ישראלי שגילגל עליו ודחקו לצאת משם, ונכנס הרומאי הרשע במקומו בא נחש ושמת את מעיו של הגוי והרגו, הודה לה' רבי אלעזר ואמר התקיים בי הפסוק 'זאתן אדם תחתיו' (ישעיה מג, ד). אל תקרי 'אדם' אלא 'אדום', גוי רומאי מאדום. והיינו שכל הדינים ילכו על 'אדם בליעל' שהוא 'השטן' וזוגתו ועל אומות העולם.

כמו שכתב ה'שם משמואל' (יום הכיפורים ג). כתב המדרש 'ונשא השעיר עליו את כל עונותיו', 'השעיר' זה 'עשו' שנאמר 'ען עשו אחי איש שעיר', 'עונותם' נוטריקון 'עונות תם', והיינו כי באמת ישראל הם קדושים ואינם מוכינים להטוא, רק כמו שכתוב 'יתעברו בגוים וילמדו מעשיהם', ואומות העולם הם המלקלים ומטמאים את ארץ העולם בעבירות שלהם, וזה הוא סיבה שגורם לחטאי ישראל, על כן היות דין 'שעש' ראש האומות, כדכתיב 'ראשית גוים עמלק', ויסכלו את רע עונות ישראל עליהם, והשטן כשבא לבקש דין על ישראל בטענתו שיש לו שעבוד עליהם מפאת

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל ז"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד ויגיד בשמי דברי תורה,
אני מתפלל עליו תפילה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו
ליושעות מכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה
ברוחניות ובגשמויות בעוה"ז ובעוה"ב, ושיתעורר ליבו ברוח
טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

חידושי תורה של "הצדיק מרעננה" על ספר בראשית השגחה פרטית במלחמות בעולם

נקבצו יחדו' (ישעיהו מג, ט). מיד נכנסת לפניו מלכות רומי
תחילה, אמר להם הקב"ה במאי עסקתם, אומרים לפניו ריבוננו של
עולם הרבה שווקים תיקננו הרבה מרחצאות עשינו הרבה כסף
וזהב הרבנו, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו
בתורה, אמר להם הקב"ה שוטים שבעולם כל מה שעשיתם לצורך
עצמכם עשיתם, תקנתם שווקים להושיב בהן טומאה, מרחצאות
לעדן בהן עצמכם, כסף וזהב שלי הוא שנאמר 'לי הכסף ולי הזהב
נאם ה' צבאות' (חגי ב, ח). מיד יצאו בפחי נפש יצאת מלכות
רומי נכנסת מלכות פרס, אמר להם הקב"ה במאי עסקתם אומרים
לפניו ריבוננו של עולם הרבה גשרים גשרנו, הרבה כרכים כבשנו,
הרבה מלחמות עשינו, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל
כדי שיתעסקו בתורה, אמר להם הקב"ה כל מה שעשיתם לצורך
עצמכם עשיתם, תקנתם גשרים ליטול מהם מכס, כרכים לעשות
בהם אנגריא, ומלחמות אני עשיתי שנאמר 'ה' איש מלחמה'
(שמות טו, ג). מיד יצאו מלפניו בפחי נפש.

הרי לנו שכשיבואו הרומיים ויטענו הרבה שווקים תיקננו, וגשרים
בנינו, ומלחמות עשינו, והכל בשביל ישראל שיעסקו בתורה,
ישיבם הקב"ה על ב' טענות הראשונות שווקים וגשרים בנינו,
לצורך עצמכם "עשיתם", אבל על הטענה השלישית מלחמות
עשינו, ישיבם הקב"ה מלחמות "אני עשיתי", שנאמר 'ה' איש
מלחמה'. הריאת לדעת שכביכול מלחמה לא נעשה בידי אדם
אלא בהשגחתו הפרטית של הבורא יתברך. וכיון שהוא ברא את
המלחמות הרשות בידו לתת את הארץ הכבושה לכל מי שיחפוץ
בו. ואדרבא כיון שהוא עזר לנו לכבשה, זה סימן מובהק שכך
עלה ברצונו, ואין שום טענות גזל עלינו, שהרי הלא לא בכוחנו
כבשנו, כי את המלחמות הוא "עושה", וכבשנו את ארץ ישראל
בעזרתו יתברך וציוויו.

ועוד סימן שכך עלה ברצונו שארץ ישראל שלנו והיא לא גזל
בידינו, שהנה אפילו מה שלא יכולנו לקחת ביושר, היינו את ארץ
עמון ומואב, הקב"ה המציאה לנו בעקיפין, כאומרם ז"ל במסכת
גיטין (לח, א). אמר רב פפא עמון ומואב מיהרו בסיוחן, ארץ
עמון ומואב נאסר על ישראל לכבוש אותם שנאמר 'אל תצר
את מואב ואל תתגר בם מלחמה' (דברים ב, ט). וכן 'וקרבת
מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם' (דברים ב, יט). אך
לאחר שכבש סיחון את ארץ עמון ומואב, הותר לישראל
לכבושם, כי ממילא פסק אז שטח זה להיות נחשב של עמון
ומואב, שנשתרה ארץ עמון ומואב על ידי סיחון, שעתה היא
נחשבת לארץ סיחון ולא של עמון ומואב, והותר האיסור
וישראל כבשו את ארצם.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' (א, א). איתא
במדרש רבה (בראשית פ"א, ב). רבי יהושע דסכנין בשם רבי
לוי פתח 'כח מעשיהו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים' (תהלים
קיא, ו). מה טעם גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון
ומה שנברא ביום השני, מפני עובדי כוכבים ומזלות, שלא יהיו
מוניין את ישראל ואומריין להם הלא אומה של בוזים אתם,
שכבשתם את ארץ ישראל, וישראל משיבין אותן ואומריין להם
הלא גם אתם בזוזה היא בידכם, הלא 'כפתורים היוצאים מכפתור
השמידים וישבו תחתם' (דברים ב, כג). אלא העולם ומלואו של
הקב"ה, כשרצה נתנה לכם, וכשרצה נטלה מכם ונתנה לנו.

וצריך להבין ומה תשובה היא זו שעונים ישראל לאומות העולם
"גם אתם והלא בזוזה היא בידכם", וכי בגלל שאומות העולם
עובדי עבודה זרה בוזים רוצחים נואפים וכל מידות רעות בהם,
הותר גם לישראל להיות כמותם ולעשות כן לכבוש ארצות לבזוז
ולגזול.

ונראה לעניות דעתי לומר בזה כוונה חדשה, שהתשובה שענו
ישראל לאומות אין זה תירוץ, אלא כדרך בטיוי הרגיל בגמרא
'ולטעמך', שמשמעותו, מה שאתה מקשה עלי גם כן קשה עליך
לשיטתך, שזה כמשקל נגד, אם אתם טוענים "הלא אומה של
בוזים אתם", שכבשנו את ארץ ישראל, והלא גם אתם כבשתם
את הארץ מלפנינו מאומה הקודמת שהייתה כאן, ומה כי תלינו
עלינו, והרי גם אצלכם היא גזולה בידכם.

אך יש לומר שבאמת עיקר התירוץ הוא, שישאל אומרים
לאומות העולם, הינכם טועים בזה שאתם חושבים שכביכול
ארצות במלחמה נקרא גזל ובזיוה, שאם כן הלא הארץ היא גזל
גם בידכם, כפירוש רש"י על פסוק 'והכנעני אז בארץ' (בראשית
יב, ו). שהאומות היו כובשים אז את הארץ מבני שם, שארץ
ישראל נפלה בחלקו של שם.

אבל עיקר תשובתן של ישראל שענו לאומות היא, כפי שמסיים
שם המדרש "העולם ומלואו של הקב"ה", כשרצה נתנה לכם,
וכשרצה נטלה מכם ונתנה לנו, אנחנו מאמינים בני מאמינים
שכל העולם של הקב"ה, ובפרט שאת כל המלחמות הוא עושה.

כאומרם ז"ל במסכת עבודה זרה (ב, ב). דרש רבי חנינא בר פפא
ואיתימא רבי שמלאי, לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר תורה
ומניחו בחיקו, ואומר למי שעסק בה יבוא ויטול שכתו, מיד
מתקבצין ובאין עובדי כוכבים בערבוּביא שנאמר 'כל הגוים

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת דברים | גליון מס' 508

ה' אלקיכם הרבה אתכם, זה שאמר הכתוב (תהלים א'
יא), אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך. (דברים כה א יא)

דברי המדרש, תמוהים לכל רואה. כי מהי
השייכות, בין 'ה' אלקיכם הרבה אתכם', לבין
מה שאמר דוד המלך, 'אשתחוה אל היכל קדשך
ביראתך'. ובאמת, חלק מן המפרשים, משנים בשל
כך, את הגרסה בדברי המדרש.

ויש לומר, בהקדם מה שמבואר במדרש (נלאסית
כח ט ז), גודל חשיבות עניין ההשתחויה לה'.
וכמו שמפרט שם, כמה וכמה טובות, שאירעו
לישראל בזכות ההשתחויה. שורש הדבר, כי
ההשתחויה לה', מבטלת את הקליפה ומורידה
אור מקיף, מעולם לעולם, עד סיום ארבעת
העולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשייה.

עוד ידוע מרבוינו המקובלים, שהקליפה מביאה
מיעוט וצמצום. מנגד, הקדושה מביאה ריבוי
והתפשטות. נמצא, כי על ידי ההשתחויה לה',
אשר מבטלת את הקליפה, אנחנו מביאים לעולם
ריבוי. לכן, אחרי שהשתחוה אברהם אבינו בהר
המוריה, הובטח לו (בראשית כב יז), 'הרבה ארבה
את זרעך'. כמו כן, הר סיני שנאמר בו (שמות כד
א) 'והשתחיתם מרחוק', נקרא 'הר פארן' - שפרו
ורבו עליו, (שבת פט:).

והנה בשעה שאמר משה רבינו לבני ישראל, 'ה'
אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים
לרוב', לכאורה לא היו ראויים בני ישראל, לביטול
הקליפה ולהתפשטות הקדושה, עד כדי כך. וכמו
שמוכיחם קודם לכן (לעיל פסוק ט), שאמר לה',
'לא אוכל לבדי שאת אתכם'. וכן (להלן פסוק יב),
'איכה אשא לבדי טרחתם ומשאכם וריבכם'.

אלא בעל כורחנו לומר, שעדיין עמדה להם הזכות,
ממה שהשתחוו בהר סיני וכו"ל.

זהו הפירוש בדברי המדרש. כי בראות דוד המלך,
את גודל מעלת וסגולת ההשתחויה, כמו שנלמד
מן הפסוק 'ה' אלקיכם הרבה אתכם', הוא אומר,
'אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך'.

(זרע שמשון פרשת דברים, מאמר ב)

אלה הדברים אשר דיבר משה וגו' ובין
תופל ולבן. (דברים א' א)

אמר רבי יוחנן, חזרנו על כל המקרא, ולא מצינו מקום
ששמו תופל ולבן. אלא הוכיחם, על הדברים שתפלו
על המן, שהוא לבן. (רש"י)

לפי פשוטו, נראית כוונת רש"י, שבני ישראל
תפלו והתלוננו, על כללות עניין המן, אשר היה
צבעו לבן. ככתוב (שמות טז לא), 'זהמן כזרע גד לבן'.

ויש להוסיף ולבאר דבריו, באופן מחודש, על פי
דברי הגמרא (סנהדרין קטז, א), כי מי שהקיז דם, צריך
לאכול בשר ולשתות יין. בשר, כדי להשיב אל
גופו נפש חדשה, תחת הדם הוא הנפש, אשר
נלקח ממנו. ויין אדום, כדי להחזיר אל גופו, את
האדמיות שניטלה הימנו.

והנה המתאווים טענו (במדבר יו'), 'זעתה נפשנו
יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו'. כי פעמים
שנפשנו יבשה, מחמת טורח הדרך וכדומה.
וברצותנו להשיב את נפשנו, אין לנו במה. כי אין
כל. אין לנו מאומה מצרכי סעודה.

ואף שביכולתם, לטעום במן את טעם הבשר וכך,
להשיב נפשם. עדיין טענתם בפייהם, 'בלתי אל
המן עינינו'. כי המן הלא היה 'כזרע גד לבן'. והגם
שיוכלו לטעום בו טעם בשר ויין, עדיין חסרה בו
האפשרות, להשבת האדמיות שניטלה מן הגוף.

נמצא איפה, כי זו היתה עיקר טענתם על המן,
שהוא לבן ואינו יכול להשיב אדמיותם. זה מה
שאומר רש"י, 'שתפלו על המן שהוא לבן'.

(זרע שמשון פרשת בהעלותך, מאמר ג)

ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום
ככוכבי השמים לרוב. (דברים א' י)

כל רודפיה השיגוה בין המצרים. (מגילת איכה א ג)
יש לנו לדעת, מה עניינו של אותו 'בין המצרים', אשר דווקא בו השיגונו רודפינו. ונראה לפרש בשלושה דרכים.

כי הנה ידוע, שעיקר גזירת הגלות, כדי לקבץ את ניצוצות הקדושה והנשמות, אשר נדחו אל הקליפות הטמאות, מחמת עוונותיהם של ישראל. וכבר נודע, כי בימי נבוכדנצר מלך בבל, התקבצו בבבל כל האומות וכל הניצוצות. ולכן גלו ישראל לשם, כדי ללקט כל אותם ניצוצות. ואכן, בסיום גלות בבל, שבו כל ניצוצות הקדושה למקומם, בסוד 'חיל בלע ויקיאנו', (איוב כ טו). וכמו שמעיד הפסוק (אסתר ח יז), 'ורבים מעמי הארץ מתייהדים'. והנה בימי הגלות, מעורבות הניצוצות הקדושות, בין הגבולות של הקדושה והטומאה. אולם, אחר שיתוקנו כל הניצוצות, יהיה הפרש ברור, בין גבולי הקדושה לבין גבולי הטומאה. או אז, תבוא הגאולה. זהו מה שאומר הפסוק, כל רדפיה השיגוה בין המצרים, היינו בין הגבולות, (ראה רש"י כאן). כלומר, רודפי ישראל יכולים להם, רק כל זמן שיש טשטוש ובלבול, בין המצרים, בין גבולות הקדושה לגבולות הטומאה. ברם, לכשיתוקנו הניצוצות, ותהיה הפרדה ברורה בין הגבולות, תתבטל לה הגלות ממילא.

בהקדם דברי המדרש (במדבר רבה ז י'), 'אמר להם המקום לישראל, הואיל ואתם רוצים בעבודה זרה, אף אני אגלה אתכם, למקום שיש שם עבודה זרה'. עוד נקדים את דברי הרמב"ם (פירוש המשניות, עבודה זרה פרק א משנה ד), כי כל עיר שיש בה עבודה זרה, בלא ספק, אותה העיר אסור לדור בה. אבל אנחנו אנוסים, ונתקיים בנו מקרא שכתוב (דברים ד כח), 'ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם'.

והנה כתבו המפרשים, לבאר את מה שסמכה התורה (שם פסוק כט), לומר 'ובקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת'. כי אם וכאשר יתנתקו ישראל לגמרי, מתועבות הגוים אשר הם שוהים ביניהם, מיד יבוא ה' וישיב את שבותם.

זוהי איפה המשמעות של 'בין המצרים'. כעין

לשון הפסוק (מלכים א יח כא), 'עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים'. ללמדנו, כי יש לרודפי ישראל שליטה בהם, רק כל זמן שהם מצויים בין המצרים. היינו, בין גבולות עשיית רצון ה', לבין גבולות דרכי עבודה זרה.

אולם, לכשיפרשו בני ישראל לחלוטין, מדרכי עבודה זרה, מיד יגאלו.

על פי דברי המדרש על נח (בראשית רבה לו ד), 'ויתגל בתוך אוהלו (בראשית ט כא), ויגל אין כתיב כאן, אלא ויתגל. גרם גלות לו ולדורות. עשרת השבטים, לא גלו אלא בשביל יין. דכתיב (עמוס ו ז), השותים במזרקי יין. וכתוב (ישעיה ה יא), הוי משכמי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנשף יין ידליקם. שבט יהודה ובנימין, לא גלו אלא בשביל יין. דכתיב (שם כח ז), גם אלה ביין שגו'.

עוד מובא במדרש (שם ג), 'בשעה שנח היה הולך ליטע כרם, פגע ביה שידא שמדון. אמר לו, שותפי עמך. אלא איזהוהו כך, דלא תיעול לחלקי. ואם תיעול בחלקי, אנא חביל כך'. נמצינו למדים, כי יש לה לסטרא אחרא, חלק בכרמים וביין. לכן צריך להיזהר בעת שתיית יין, שלא להיכנס אל תוך חלקה וגבולה.

אולם, עשרת השבטים, ולאחר מכן יהודה ובנימין, לא נזהרו בשתייתם, שלא לחצות את גבול הקדושה. לכן ניזוקו ונלכדו, ברשות הגוים והסטרא אחרא. וזהו כל רדפיה השיגוה בין המצרים. היינו, משום שלא נזהרו בשתיית יינם, שלא לחצות את המיצרים.

(זרע שמשון קינות, מאמר ג)

בן לאשרי - רבי יצחק בן רבי אשר אנטשיל הכהן זיע"א

וְאֵת הָעָם צִוְּ לֵאמֹר אַתֶּם עֹבְרִים בְּגִבּוֹל אֲחֵיכֶם בְּנֵי
עִשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשִׁעִיר וַיִּירָאוּ מִכֶּם וַנִּשְׁמָרְתֶּם מֵאֵד (ב),
(ד).

אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו גו' וייראו מכם ונשמרתם מאד. יש לדקדק דאיפכא מסתברא אם בני עשו יראים מבני ישראל אין בני ישראל צריכים שמירה, ויש לומר דהכי פירושו 'ויראו מכם' ולא מה' יתברך, ועל כן 'ונשמרתם מאד' שלא יכניסו בלבבכם אותה מדה רעה של יראה מבני אדם ולא מה' יתברך רחמנא ליצילן.

קול הישועות

פנינים ומזמורי השכל בפרשת השבוע
מתורת הזרע שמשון זי"ע

0733-454-554

לפרטים, הערות והארות, הקדשות
והנצחות: 05276-97791

לקבלת הגליון במייל:
z0772027554@gmail.com

הפעילות בחסות מידעדרום:
08-9979095

עימוד: פרונט - מ. מנדלזון' טל:
gmail.com@2455735 דוא"ל: 0504161728

כל הזכויות שמורות ניתן להדפיס לצורך
אישי בלבד

נא הצטרפו לתורמים הרבים
ותראו ישועות

~ עמדות נדרים פלוס <
תולדות שמשון

~ קול הישועות 0733-454-554
~ הפקדה בבנק: 20-489-411390

לרפואת וישועת עם ישראל.

עריכת והפצת הגליונות לזכות:
אברהם ישעיהו בן לאה, מיכאל בן
דבורה, יעקב יואל בן סימא שמחה,
ישראל בן חיה אהובה וזוג' מלכה שושנה
בת שירה לאה, הדסה בת ליבי, יצחק
פנחס בן ביילא, רחמים בן חנה ברכה,
ניסים בן מרסל, חיים מאיר בן עלקא,
שמעון בן תמר, יעקב בן תמו ומסעודה
מרסל בת פרוחה,

לרפואה שלמה

חיה בת שולמית שרה, הדסה בת ליבי,
הרב יוסף בן מזל טוב, מכלוף בן ימנה

לעילוי נשמת:

שירה לאה בת יעקב הכהן,
דבורה רות בת לייבל לואיס,
יצחק בן עיישה, שלום פרץ בן חיים,
מרדכי בן שושנה, קלודין מזל בת סול,
דורה דינה בת סטה

לזיווג הגון בנקל בקרוב, ובני חיי ומזוני:
יצחק חי בן טובה,
חוה לאה בת פלורה,

בית שמשון

לז"נ הגאון המקובל חסידא קדישא

רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע

ללמוד • להתענג • להושיע

כדאי ומשתלם
תספר לחבר, על
מעלת הצדיק
והספר.

ויהיו לך זכויות
נצח.

*

יומא דהילולא
של בעל הזרע שמשון
בתאריך: ו' אלול
תנצב"ה